

VIII.

OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Vseбина: 63. Litterae Apostolicae. Innovantur Indulgentiae christianam catechesim sive tradentibus sive suscipientibus concessae. — 64. Sacrae Poenitentiariae Apostolicae Decretum, quo divini Officii coram Ssmo Sacramento recitatio Indulgentia plenaria datur. — 65. Ordinacija in ordinandi leta 1931. — 66. Poročilo o delovanju Družbe vednega češčenja v letu 1930. — 67. Karitativna zveza. Statistika. — 68. Novi Cerkvni molitvenik. — 69. Podaljšanje roka za sestavljanje novih cerkvenih in nadarbinskih inventarijev. — 70. Polaganje fasije po nastopu župnije. — 71. Pax et bonum, zavarovanje za starost in onemoglost v tretjem redu. — 72. Tečaji duhovnih vaj v Ljubljani v prvem četrtletju 1931. — 73. Slovstvo. — 74. Osebna naznanila.

63.

Litterae Apostolicae.

Innovantur Indulgentiae christianam catechesim sive tradentibus sive suscipientibus concessae.¹

Pius Pp. XI

Ad perpetuam rei memoriam. — Litteris Nostris Motu proprio datis die XXIX mensis Iulii, anno MDCCCCXXIII, Nos apud Sacram Congregationem Concilii peculiare constituimus Officium, quod universam in Ecclesia actionem catechisticam moderaretur ac proveheret. Nunc autem eiusdem Officii Commissio catechetica, ad religiosam institutionem populi christiani ac praesertim puerorum magis magisque provehendam, enixas Nobis preces adhibet ut spiritualibus Indulgentiarum muneribus eos honestemus, qui christiano catechismo sive tradendo sive discendo operam praestent. Verum Decessores Nostri rec. mem. tum Paulus Pp. V, tum Clemens Pp. XII huiusmodi spiritualia dona iam concessere, quae tunc temporis satis apta videbantur; at nunc eadem augenda nostraeque aetatis necessitatibus congrua reddenda in Domino existimavimus. Abrogatis itaque indulgentiis ab iisdem Romanis Pontificibus hac in re antea concessis, conlato quoque consilio cum dilecto filio Nostro Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Poenitentiario Maiore, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum eius Apostolorum Petri ac Pauli auctoritate confisi, omnibus et singulis christifidelibus, qui per mediam circiter horam et non minus quam per tertiam horae partem doctrinae christianae tradendae vel discendae saltem bis in mense operam dederint, eodemque in mense bis lucrandam, diebus ad ipsorum arbitrium seligendis, Plenariam Indulgentiam, dummodo vere poenitentes et confessi ac sacra Communione refecti aliquam ecclesiam vel publicum oratorium visitaverint, ibique ad mentem Nostram seu Romani Pontificis preces effuderint, misericorditer in Domino concedimus. Praeterea christifidelibus iisdem, quoties per praefatum temporis spatium doctrinae christianae sive tradendae sive discendae operam navaverint, Indulgentiam partialem centum dierum, contrito saltem corde acquirendam, largimur. Non obstantibus contrariis quiblibet. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valiturus.

¹ Acta Apost. Sedis 1930. Num. 8. pag. 343.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die XII mensis Martii anno MDCCCXXX, Pontificatus Nostri nono.

E. Card. Pacelli, a Secretis Status.

S tem apostolskim pismom podeljene odpustke morejo, kakor kaže besedilo, dobiti vsi, ki poučujejo druge v resnicah in zapovedih svete vere, torej katehetje v šoli, dušni pastirji, kadar imajo v cerkvi »krščanski nauk«, pa tudi verniki, ki na en ali drug način ali krščanski nauk učijo ali poslušajo, tudi če niso vpisani v »Bratovščino krščanskega nauka«. Primerjaj konstitucijo v sinodalni knjigi iz leta 1906, str. 296—324: De doctrina christiana tradenda.

64.

Sacrae Poenitentiariae Apostolicae

Decretum, quo divini Officii coram Ssmo Sacramento recitatio Indulgentia plenaria datur.

Ssmus D. N. Pius div. Prov. Pp. XI, in Audientia die 17 Octobris c. a. infrascripto Card. Poenitentiario Maiori impertita, vota sacerdotum in civitate Lauretana occasione X Eucharistici conventus nationalis coadunatorum libentissime excipiens, ad cleri devotionem et amorem erga Augustissimum Eucharistiae Sacramentum magis magisque fovendum, benigne concedere dignatus est ut clerici in sacris constituti, qui integrum divinum Officium, quamvis in partes distributum, coram Ssmo Sacramento sive publicae adorationi exposito, sive in tabernaculo adservato, recitaverint, indulgentiam plenariam, suis conditionibus, lucrari valeant. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex Aedibus S. Poenitentiariae, die 23 Octobris 1930.

L. Card. Lauri, Poenitentiarius Maior.

L. ✠ S.

I. Teodori. S. P. Secretarius.

65.

Ordinacija in ordinandi leta 1931.

Višji redovi, kakor jih našteva kanon 949, se bodo delili v nastopnem letu 1931 v mariborski stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika z ozirom na določila kánona 978, § 2 v sledečem sporedu: 1. Prvi višji red ali subdiakoniat dne 6. januarja, na praznik Razglašanja Gospodovega. 2. Drugi višji red ali diakonat dne 4. aprila 1931, na Veliko soboto. 3. Tretji višji red ali prezbiterat dne 5. julija na nedeljo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. (Kánon 1006, §§ 2, 3).

Vsled omejitve, ki jo nalaga kánon 976, § 2 bodo prejeli višje redove sledeči gg. četrtoletniki mariborskega duhovniškega semenišča, ki so zadostili zahtevam kánonov 974 ter 993 in nasl.: Bejek Janez iz Murske Sobote; Kordež Zdravko iz Prevalj v Mežiški dolini; Lupše Martin iz Pilštanja; Močivnik Matej iz Mežice; Paluc Ignacij od Sv. Antona v Slov. gor.; Petan Janko iz Sromelj; Poteko Pankracij iz Griž pri Celju; Sem Jakob iz Ljubnega; Štukovnik Franc od Sv. Martina pri Šaleku; Vahčič Rudolf iz Vidma ob Savi; Veselič Franc od Sv. Marka niže Ptuja; Vraber Jakob od Sv. Katarine na Kapli.

Poleg naštetih gojencev mariborskega duhovniškega semenišča bo skoraj istočasno prejel v Innsbrucku višje redove lavantinski gojenec v zavodu sv. Kanizija (Canisianum) v Innsbrucku dr. phil. Anton Terstenjak, ki nadaljuje svoje bogoslovne študije na innsbruškem vseučilišču.

¹ Acta Apost. Sedis, vol. XXII. (1930). Pag. 493.

Gospodje dušni pastirji naj razglasijo v zmislu kánona 998 ordinacije in ordinande: a) na nedeljo po Božiču, dne 28. decembra 1930; b) na četrto postno ali tiho nedeljo, dne 21. junija 1931 in na četrto nedeljo po binkošti, dne 21. junija 1931, na god sv. Alojzija, iz prižnic vernemu ljudstvu s povabilom, naj opravljajo molitve za goreče ordinande, naj pa tudi nihče, ki ima zoper posvetitev navedenih kandidatov duhovništva upravičen ugovor, tega ne prikriva (Kánon 999, Lavant. škofije Uradni list 1919, str. 34 nasl.).

Po naročilu lavantinske sinode iz l. 1911, str. 812, naj opravijo dušni pastirji vsakokrat, ko po končani pridigi razglasijo ordinande z vernim ljudstvo za vnete duhovnike skupne molitve, ki se nahajajo v Sinodi iz l. 1903 na str. 910 nasl. ali pa »Za duhovnike v domovini«, str. 191 novega Cerkvenega molitvenika. Povabijo naj obenem svoje vernike, da naj tudi sicer opravljajo molitve za duhovnike in duhovniške poklice.

Na dan ordinacij naj pridodajo posamezni duhovniki k oracijam Missae de die orationem pro omni gradu Ecclesiae (3. inter or. diversas Missalis).

66.

Poročilo o delovanju Družbe vednega češčenja v letu 1930.

Tudi v tekočem letu se je družba potrudila, udeleževati se po najboljših močeh in doseči blagi namen — namreč odpomoči revnim cerkvam z dobavo potrebnih paramentov in gojiti ljubezen do Gospoda v Najsvetejšem zakramentu.

Izdelana so bila naslednja cerkvena oblačila: 14 mašnih plaščev, (11 novih, 3 popravljeni), 2 dalmatiki, 4 velumi, 4 ciborijevi plaščki, 3 stole, 3 albe, 4 roketi, 11 ministrantskih roketov, 12 korporalijev, 12 purifikatorijev, 10 ministrantskih oblek, 8 antipendijev, 3 oltarni prti, 2 baldahina, 2 zastavi (popravljeni), 5 pultovk, 1 zvonova natega, 1 prižnični prt (popravljen) in približno 50 metrov raznih čipk za cerkveno perilo.

Z vnemo in veliko spretnostjo so pri tem delale gospe iz odbora: Terezija Pöschl, predsednica; Antonija Stupca, tajnica; Marija Matek, blagajničarka; baronica Mechtilda Twickel, Vera dr. Bezjak in Vilibalda Grögl, odbornice.

Iz v e n o d b o r a : gg. Apel Olga, Ašič Anica, generalica Dalmata, Dolšak Mara, Ana dr. Gotscheber, Grögl Elizabeta, Grögl Helena, Felber Marija, Fibia Marija, Hartnagl Ivana, Hribernik Karla, Koser Marija, Majcen Ana, ekscelenca pl. Michel Marija Modrinjak Marija, Mohorko Burga, grofica Pachta-Rayhofen, Platzer Friderika, Schifko Terezija, Schreiner Olga, Schreiner Stanka, baronica Margareta Twickel, Wochl Agneza, Vrečko Justina, Wutt Jozefa, plem. Zhuber Jeanetta in gojenke ženskega učiteljišča šolskih sester. Paramente so pod vodstvom S. Eme Mikec umetniško in z izbranim vkusom izdelale in dovršile častite šolske sestre.

Paramentov so zaprosile sledeče župnije: Sv. Miklavž nad Laškim, Sv. Peter v Gornji Radgoni, Sv. Lovrenc na Drav. polju, Sv. Štefan pri Žusmu, Hrastnik, Žusem, Sv. Florijan v Doliču, Sv. Jedert nad Laškim, Brežice, Marenberg, Sv. Peter pod Sv. gorami, Maribor stolna, Sv. Andraž v Halozah, Sv. Tomaž pri Ormožu, Sv. Katarina v Kapli, Vuhred, Sromlje, Sv. Janž na Vinski gori, Sv. Martin pri Šaleku, Sv. Bolfenk na Kogu, Svetinje pri Ormožu, Zdole, Muretinci-hiralnica, Martinišče v Murski Soboti, Zibika, Ojstrica nad Dravogradom, Ponikva ob južni železnici, Sv. Jožef pri Mariboru, Sv. Vencisl na Pohorju, cerkev sv. Petra oo. jezuitov v Beogradu, skupno 30 župnij, odnosno cerkev.

Ti paramenti so bili z nekaterimi drugimi vred v dnevih od 9. do 11. novembra t. l. v novem poslopju čč. šolskih sester razstavljeni, in je razstava našla splošno priznanje. V naslednjih dnevih so bili razposlani naročnikom.

Družba je nakupila blago za paramente in dala paramente izdelati na račun prispevkov, predvsem iz župnij, ki so paramente naročile. Da more kriti svoje izdatke, je priložila vsakej pošiljlatvi račun, v katerem je navedena vrednostna cena (blago in delo) dotičnega predmeta, in nje znižanje na vsoto dejanskih stroškov družbe.

Kdor upošteva, da stane samo blago za eno nekoliko boljše mašno obleko 1000—1500 in več dinarjev, njemu bo jasno, da so računi, ki jih mora družba poravnati, precej visoki. V tekočem letu znašajo Din 60.113'15. — Dohodkov v denarju je bilo do 1. decembra t. l. Din 38.414.16.

Družba se obrača do obdarovanih župnij in do vseh častilcev presv. rešnega Telesa s prošnjo, da ji v povračilo njenih stroškov in v omogočenje nadaljnjega poslovanja čim prej pošljejo svoje prispevke in mile darove.

Ko bodo letošnji stroški vsaj približno kriti, se bo objavil izkaz prispevkov in podroben obračun za leto 1930.

Naročila paramentov in tozadevne želje za prihodnje leto naj se naznanijo družbinemu vodstvu vsaj do 1. februarja 1931.

Družba ima sedaj na razpolago še naslednje, nove, iz boljšega blaga izdelane paramente:

- 1 višnje v pluviale, vrednost Din 2500 (znižana cena Din 2000);
 - 2 rdeči mašni obleki z zlatimi obrobki, po Din 2000 (1800);
 - 1 črno mašno obleko, Din 1200 (1000);
 - 4 albe, po Din 400—500 (300—400);
 - 4 koretlje, po Din 450—500 (400—450);
 - 5 purifikatorijev, 3 korporalije, 2 pali, 1 pultovko;
 - 1 mašno obleko iz zlatega brokata, ki se sme rabiti za vse liturgične barve, razen črne. Sestavljena je iz odrezkov, zato stane okroglo le 1000 Din.
- Kdor bi želel kupiti katero zgornjih stvari, naj piše vodstvu družbe.

Nove društvene knjižice, ki bo obsegala 6 izbranih molitvenih ur, tiskarna zavoljo obilnih drugih naročil ni mogla dovršiti. Izšla bo po novem letu.

Končno se pripominja, da spada pospeševanje češčenja presvete Evharistije bistveno v Katoliško akcijo, ki jo sveti Oče Pij XI. tako nujno priporoča.

67.

Karitativna Zveza.

Statistika.

»Karitativna zveza« se imenuje novo ustanovljena zveza karitativnih društev za Slovenijo v Ljubljani, ki si je dne 24. septembra 1930 izvolila svoje prvo načelstvo ter si izbrala za predsednika: stolnega prošta Andreja Kalan; za tajnika: prof. Antona Kordin in za blagajnika: urednika Franca Kremžar.

Karitativna zveza, ki je povzela svoja pravila iz mednarodne »Caritas catholica«, hoče v današnjih socialno težkih razmerah pokazati in dokazati svetu vso silo katoliške ljubezni do bližnjega ali kakor poudarjajo pravila Karitativne zveze (KZ) »Združiti na katoliških načelih in nagibih osnovano človekoljubno delo društev, zavodov itd. pod vrhovnim vodstvom cerkvene oblasti, ne da bi posamezna društva izgubila svojo po pravilih določeno samostojnost, ampak da bi se katoliška karitativna organizacija smotreno in po na-

črtih izpopolnila in vodila ... da bi se razpoložna sredstva prav porabljala in porazdeljevala.« (§ 2).

Ta namen hoče doseči KZ zlasti z naslednjimi sredstvi:

a) »Ustanavlja karitativna društva, vzdržuje vez med posameznimi društvi in po potrebi med njimi posreduje in jih podpira.

b) Zastopa katoliško dobrodelnost nasproti javnosti zlasti nasproti oblastem.

c) Se tiče ustanavljanja dobrodelnih naprav.

č) Prireja karitativne shode, poučne tečaje, predavanja o krščanski dobrodelnosti.

d) »Vodi karitativno statistiko, izdaja letna poročila in spise karitativne vsebine.«

e) »Posreduje in olajšuje skupne dobave raznih potrebščin v dobrodelne namene.«

f) »Vzdržuje v Ljubljani karitativno pisarno ... itd.« (§ 3).

Uvažujoč namene KZ, so osrednja karitativna društva lavantinske in ljubljanske škofije takoj priglasila svoj pristop v KZ; to so: Družba sv. Vincencija Pav.; Družba sv. Elizabete; Škof. društvo za varstvo sirot v Ljubljani in Društvo za mladinske domove.

Da bi KZ tem uspešneje mogla izvesti v Sloveniji obsežno nalogo, je v dopisu z dne 3. oktobra t. l. povabila k sodelovanju tudi lavantinsko škofijo ter zaprosila knezoškofijski ordinariat, naj predlaga v odbor KZ tri zastopnike iz vrst lavantinskih karitativnih organizacij. Lavantinski ordinariat je rad ustregel navedenemu povabilu ter v dopisu z dne 8. novembra 1930, št. 2221/1 predlagal v načelstvo KZ v Ljubljani sledeče zastopnike: Mihael Umek, stolni župnik v Mariboru; dr. Mirko Kejžar, sodnik v Mariboru in Alojzij Šturm, upravitelj benediktinskega dvorca v Mariboru.

KZ je porazdelila svoj delokrog na šest sekcij ali oddelkov, da more tem popolneje zasledovati svoj cilj. I. Paupertas, vodi jo Družba sv. Vincencija; II. Migratio, vodi jo družba sv. Rafaela; III. Sobrietas, začasni voditelj Jan. Kalan; IV. Infirmitas, začasni voditelj dr. Anton Breclj; V. Juventus in VI. Formatio. Slednji dve sekciji še nimata svojih voditeljev.

Predvsem namerava KZ statistično pregledati in zbrati vse delo, ki ga izvršuje krščanska karitas v Sloveniji, bodisi v svojih osrednjih karitativnih organizacijah, bodisi v župnijah in zlasti doslej še nepregledno delo, ki ga vršijo na tem polju slovenski moški in ženski redovi.

Ob enem se bo skušalo pritegniti tudi širše delavske in kmetske sloje in zlasti katoliško razumnštvo h karitativnemu udejstvovanju. Zato se bodo vršila v Ljubljani v »Unionu« vsakih 14 dni karitativna predavanja, pa tudi v Mariboru se bodo po možnosti prirejala slična poučna predavanja. Vse adventne nedelje bodo v ljubljanskem radiju ob 10. dopoldne versko-karitativna predavanja. Vzporedno s predavanji se bodo izdajale brošure, objavljali članki v našem časopisju, ki bodo pokazali sodobnemu svetu, da praktična ljubezen do bližnjega brez verskega obiležja ne bo kos socijalnim potrebam sedanjosti.

Želi se, da Lavantinci vseskozi podpirajo statistično akcijo KZ, in v tem zmislu naj se vsi odzovejo sledečemu naročilu:

»Župnim uradom, samostanskim predstojništvom, cerkvenim zavodom in društvom se naroča, naj do konca t. l. sporoče »Zvezi karitativnih društev za Slovenijo v Ljubljani, Poljanska cesta 28« vse podatke o karitativnem delu, ki se izvršuje v njihovem območju. Naznanijo naj se: župnijski ubožni zavodi, karitativna društva, karitativni odbori in vsa društva in cerkvene družbe (Ma-

rižine družbe, III. red, salezijansko sotrudištvo i. dr.), ki kakorkoli karitativno delujejo in naj se to karitativno delo kratko označi. Naštejejo naj se karitativna dejanja, ki jih izvršujejo imenovane organizacije, n. pr. koliko ubožcev dobiva hrano in uživa kako drugo podporo. Sporoči naj se, katere hiše s karitativnim namenom so v župniji: hiralnice, bolnišnice, otroška zavetišča, sirotišnice itd. Zraven naj se pove, koliko pomoči potrebnih se v teh zavodih oskrbuje, kdo je njihov lastnik, ali so pod vodstvom redovnic in katerih, kdo jih je ustanovil in kdaj, s čim se vzdržujejo itd. Navedejo naj se tudi vse druge denarne ali kakršnekoli ustanove s karitativnim namenom, ki jih upravljajo cerkev ali cerkveni zavodi. Naznani naj se tudi kakršnokoli delovanje, ki ima karitativni značaj, čeprav ni pod nadzorstvom cerkve.

Karitativna zveza zbira statistiko celokupnega slovenskega katoliškega karitativnega dela, kar bo imelo velik pomen za nadaljnji razvoj krščanske dobrotelosti med našim ljudstvom.«

68.

Novi Cerkveni molitvenik.

Kn. šk. ordinariat je v posebni okrožnici z dne 9. decembra 1930 št. 1044/7 glede uporabe novega Cerkvenega molitvenika izdal naslednje naročilo:

»V zmislu določbe ljubljanskega in lavantinskega škofijskega ordinariata v »Odobrenju« nove knjige, se dušnim pastirjem s tem naroča, da se odslej pri javni službi božji in kadarkoli opravljajo z verniki skupne molitve, poslužujejo le besedila, kakor je v novem Cerkvenem molitveniku. To naročilo je od Novega leta 1931 naprej obvezno.«

69.

Podaljšanje roka za sestavo novih cerkvenih in nadarbinskih inventarijev.

V tuuradnem »Oglasniku« 1930, I, 2. (str. 3) je bilo naročeno, naj se inventariji o cerkveni in nadarbinski imovini ter o župnijskem ubožnem skladu sestavijo v dveh istopisih, podpišejo od celotnega cerkvenega predstojništva ter predložijo do 31. decembra 1930 v pregled pristojnemu dekanijскому uradu, ki naj predložene inventarije, kadar vsestransko ustrezajo, vpošlje škofijskemu Ordinariatu v odobrenje.

Na prošnjo več dekanijских uradov in posameznih gg. župnikov se ta rok podaljša do 31. decembra 1931.

70.

Polaganje fasije po nastopu župnije.

V zmislu dopisa kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 10. septembra 1930 II. No. 13.702/3 v nekem konkretnem slučaju in po dobljenih informacijah župnikom po nastopu župnije do nadaljnjega ni treba predlagati fasij. Službeni prejemki se dušnim pastirjem nakazujejo na podlagi prejšnjih zapiskov, in vsled nove fasije ni pričakovati njih povišanja.

71.

Pax et bonum,

zavarovanje za starost in onemoglost v tretjem redu.

Dne 1. septembra 1930 se je vršil v Ljubljani v frančiškanskem samostanu sestanek slovenskih voditeljev tretjega reda: »Tretji red ustanovi za svoje člane last-

ni zavarovalni odsek za starost in onemoglost. Voditelji tretjega reda naj opozore, člane na to možnost zavarovanja in naj delajo na to, da bodo zavarovani vsi člani tretjega reda, kateri nimajo dovolj lastnega premoženje ali zagotovljene pokojnine, ki bi jih osigurala za leta starosti in onemoglosti.« Resolucije so bile predložene v potrdilo frančiškanskemu provincialatu v Ljubljani, kapucinskemu v Celju in konventualskemu v Zagrebu. Do sedaj jih je potrdil frančiškanski provincialat v Ljubljani z odlokom z dne 23. septembra 1930, št. 708.

Ta zavarovalni odsek, ki se imenuje Pax et bonum, je že začel delovati. Vodi ga v smislu pravilnika (glej Duhovni Vestnik, 1930, št. 5/6, Cvetje, 1930, št. 10) odbor uredništva Cvetja v Ljubljani (dr. P. Angelik Tominec, OFM), nadzorstvo pa vrši centralni odbor tretjega reda za Slovenijo, izvoljen na zgoraj omenjenem sestanku v Ljubljani (glej Duhovni Vestnik, 1930, št. 5/6, str. 85).

Pogoji za člane zavarovalnega odseka so: 1. Zavarovanci morajo biti člani tretjega reda. 2. Naročeni morajo biti na Cvetje, kjer priobčuje zavarovalni odsek svoje razglase. 3. Vpisnina znaša Din 10.— za enkrat za tiskovine itd. Po vsa podrobnejša navodila se je treba obrniti na uredništvo Cvetja ali na župni urad Marijinega Oznanjenja, oba v Ljubljani, Marijin trg 4.

Gg. dušnim pastirjem se priporoča, da o tem obveste svoje vernike!

72.

Tečaji duhovnih vaj v Ljubljani v prvem četrtletju 1931.

Za Krekovo mladino: od 3. do 7. januarja.

Za rekrute: od 10. do 14. januarja.

Za može: od 17. do 21. januarja; od 17. do 21. marca.

Za odbornike Mar. družb: od 31. januarja do 4. februarja.

Za fante: od 7. do 11. marca.

Za akademike: od 28. marca do 1. maja.

Vsak tečaj se začne zvečer prvega in konča zjutraj drugega zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v »Domu« do 6. ure zvečer prvega dne. Za udeležbo naj se pravočasno prijavijo. Ako bi kdo izmed prijavljenih ne mogel priti, se mora pravočasno odglasiti, da napravi mesto drugemu.

Oskrbnina znaša za ves čas 120 Din. — Naslov: Vodstvo »Doma duhovnih vaj«, Ljubljana, Zrinjskega 9.

73.

Slovstvo.

1. **Občna metafizika ali ontologija.** Spisal dr. Fr. Kovačič. Druga, pomnožena izdaja. Maribor 1930. Tiskala in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. St. VIII, 255. Cena broš. 40 Din. — Pomen knjige označuje gospod pisatelj sam v predgovoru k 1. izdaji, ki je izšla l. 1905: »Odločil sem se spisati in izdati ontologijo, najabstraktnější del modroslovja, v prepričanju, da je baš ta del zelo potreben znanstvenemu delovanju, ki je brez filozofične podlage podobno telesu brez duše.« Takrat, pred 25 leti, se je »našem jeziku zapiral vhod v višje šole«. Medtem smo dobili v Ljubljani vseučilišče, in slovenščini so se odprla vrata v višje in nižje šole. Tudi v mariborskem bogoslovnem učilišču se je začela filozofija predavati v slovenskem jeziku in je kot učbenik služila ta knjiga, ki je pa vsled tega kmalu pošla. Zato je avtor izpopolnil prvo izdajo in priredil drugo, z namenom, »da poda zlasti svojem učencem, začetnikom v filozofiji, pregleden in sistematičen učbenik, onim izobražencem pa, ki nimajo prilike, obširno se pečati s filozofijo, lahek repertorij.«

2. Dr. Fr. Kovačič: **Kritika ali Noetika**, nauk o spoznanju. Maribor 1930. Cirilova tiskarna. Str. VIII, 172. Cena broš. 36 Din. — Knjiga je nastala iz predavanj, ki jih je pisatelj imel na mariborskem bogoslovnem učilišču. Po kratkem zgodovinskem pregledu, kako se je filozofija predavala na tem

zavodu, podaje knjiga splošen uvod v filozofijo ter razpravlja o pomenu in možnosti, o virih in o kriterijih resničnega spoznanja.

Obe knjigi sta pisani jasno in poljudno ter izvajata iz teoretičnih naukov praktične posledice za življenje. Priporočata se čč. duhovščini v nakup in študij.

3. Nebeški dvor ali družbeno češčenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, Marije Matere božje in ljubih svetnikov. Prirejeno za Marijine kongregacije in družine. Sestavila redovnica, uršulinka, 1829. Založil uršulinski samostan v Ljubljani. Str. VIII, 572. — Lični molitvenik »je zbirka kratkih svetniških življenpisov za vse dni leta, vsebuje pa tudi praznike in spominke dneve naše ljube nebeške Matere Marije«. Namen mu je, gojiti pobožno navado, da si posameznik izmed svetnikov enega meseca izžreba enega, ter se temu za ves mesec izroči v posebno varstvo, ga posebej časti ter se priporoča njegovi priprošnji Ta lepa navada, ki se je med drugim gojila v hiši sv. Frančiška Borgija, se je tekom časa razširila, tudi drugod, zlasti v Marijinih družbah, in je uspešen pripomoček, da se Bog časti v svojih svetnikih.

74.

Osebná naznanila.

Imenovanja. Sveti Oče Pij XI. je imenoval presvetlega gospoda Dr. Ivana Jožefa Tomažič, pomožnega škofa, lavantinskega in stolnega dekana, za prošta Lavantinskega stolnega kapitlja z apostolskim pismom od 30. septembra 1930. Njegovo slovesno umeščenje na stolno proštijo je izvršil prevzvišeni gospod knezoškof v stolni in mestni župni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru, dne 30. oktobra 1930. Novi stolni prošt je bil obenem imenovan za ravnatelja kn. šk. pisarne.

S 1. novembrom t. l. je isti prevzvišeni gospod Ordinarij imenoval svojega tajnika in kaplana msgr. Mihaela Umek za stolnega in mestnega župnika z istočasno podelitvijo kanonikata v Lavantinskem kapitlju, za pravega kn.-šk. konzistorijalnega svetovalca in referenta ter za dekana dekanije Maribor ob levem bregu Drave; slovesno umeščenje je izvršil premilostljivi gospod vladika v svoji katedrali dne 15. novembra 1930.

Nadalje so bili imenovani: Č. g. Jurij Lebič, II. korni vikar v Mariboru za kn.-šk. tajnika in dvornega kaplana, dekanijski upravitelj in tit. gg. Pavel Žagar v Novicerkvi za dekana istotam, Jožef Krančič na Ljubnem pa za dekana Gornjegrajskega (1. novembra 1930).

Umeščeni so bili čč. gg.: Jožef Pečnak, dosedaj župnik v Sromljah, za župnika pri Sv. Juriju pod Taborom (15. okt. 1930 z veljavnostjo od 1. nov. 1930); Simon Kotnik, kapelan v Starem trgu, za župnika v Podgorju (1. nov. 1930).

V Lavantinsko škofijo je bil sprejet č. g. Groblar Ignacij, duhovnik nemškega viteškega reda (22. nov. 1930).

Postavljena sta bila: č. g. Šaloven Franc za provizorja v Prevorju (1. nov. 1930) in č. g. Zdolšek Alojz, dosedaj provizor pri Sv. Juriju pod Taborom, za provizorja v Sromljah (1. nov. 1930).

Nastavljen je bil č. g. Groblar Ignacij kot mestni kaplan v Ptuju.

Prestavljeni so bili čč. gg. kaplani: Blaž Dvoršak iz Sv. Vida na Planini v Dobje; Martin Čepin iz Hoč (II.) v Sv. Vid na Planini; Jožef Rupar iz Ptuja v Hoče (II.); Anton Somrek iz Bizelskega v Stari trg (I.); Franc Glavnik od Marije Snežne na Bizelsko; Dr. Janez Janžekovič od Sv. Miklavža pri Ormožu za II. kornega vikarja v Maribor; Franc Smole iz Čadrama v Št. Pavel pri Preboldu; Janez Krušič iz Št. Pavla pri Preboldu v Majšperg; Janez Zajc iz Majšperga k Sv. Miklavžu pri Ormožu.

Začasno prazno ostane mesto kaplana pri Mariji Snežni in v Čadramu.

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

dne 22. decembra 1930.

Izdaje lavantinski knezoškofijski ordinariat. — Urejuje dr. Ivan Tomažič.

Tiska tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

za dijaško semenišče od 1. julija 1926 do 30. junija 1927.

	1926	Din		1926	Din
2. 7. Dek. Gornji grad	2547'—			Prenos	8932 05
(Gornji grad 180, Sv. Frančišek 590, Ljubno 281, Solčava 300, Rečica 159, Mozirje 319, Luče 149, Nova Štifta 93, Šmartno 68, Šmihel 43, Nazarje 181, Bočna 184)				Sromlje 45, Zabukovje 12, Zdole 100)	
6. 7. Dek. Sv. Lenart v Slov. goric.	619'40		20. 8. Župn. urad Negova	40'—	
10. 7. Dek. Rogatec	557'—		" " " Sv. Jošt na Kozj.	50'—	
(Rogatec 100, Sv. Križ 210, Sv. Ema 35, Sv. Peter 32, Kostrivnica 40, Sv. Florijan 30, Stoprce 30)			" " Župnik Ksaver Meško	100'—	
10. 7. Ljutomer	1049'55		24. " Župn. urad Kotlje	20'—	
(Ljutomer 150, Sv. Križ 143'10, Apače 40, Sv. Jurij ob Ščavnici 145, Mala Nedelja 154, Veržej 21'45, Kápele 196, G. Radgona 200)			(zadeva Krivograd)		
10. 7. Deki Nova cerkev	696'30		16. 9. Dek. urad Hoče	3594'—	
(Vojnik 260, Dobrna 180, Sv. Jošt 24, Franklovo 58'25, Nova cerkev 124'05, Šmartno 50)			" " " neimenovani	1000'—	
12. 7. Župn. urad Sv. Ožbaltu	7'—		(prvi kmelj)		
" " " Brezno	15'—		20. 8. Dek. urad Braslovče	1827'—	
7. 8. Dek. " Dravograd	52'—		(Braslovče 265, Vransko 250, Sv. Jurij 266, Gomilsko 400, Sv. Pavel 220, M. Reka 100, Šmartno ob Paki 250, Sv. Andraž 76)		
(Dravograd 12, Ojstrica 10, Černeče 30)			9. 23. Župn. urad Sv. Peter na Kronske gori	41'15	
7. 8. Dek. urad Laško	1088'30		27. 9. Dek. urad Sv. Magdalena	22 580'—	
(Laško 210, Loka 30, Dol 162, Sv. Rupert 160, Sv. Jedert 125, Razbor 15, Trbovlje 200, Sv. Miklavž 47'80, Sv. Marjeta 25, Sv. Lenart 61, Širje 12'50, Jurkloster 40)			" " Župn. urad Št. Ilj pod Turjakom	140'—	
12. 8. Dek. Slov. Bistrica	1143'50		" " Župn. urad Dravograd	16'—	
(Laporje 200, Slov. Bistrica 150, Sv. Martin na Pohorju 30, Zg. Poljskava 12, Sp. Poljskava 34, Črešnjevec 46'25, Majšperk 68'25, Makole 100, Poljčane 250, Studenice 145, Tinje 58, Venčesl 50)			" " " Dolič	69'55	
18. 8. Dek. urad Videm	1157'—		" " " Ojstrica	10'—	
(Videm 100, Artiče 10, Bizeljsko 100, Brežice 100, Dobova 50, Kapéle 28, Koprivnica 100, Pišce 262, Rajhenburg 100, Sevnica 150,			30. 9. " " Gornja Lendava	151'50	
			" " " Markovci	90'80	
			" " " Murska Sobota	72'90	
			30. 9. Dek. urad Vuzenica	250'—	
			(Vuzenica 40, Trbonje 20, Ribnica 100, Sv. Anton 65, Vuhred 10, Sv. Primož 15)		
			" " Dek. urad Šmarje pri Jelšah	878'60	
			(Sv. Jurij 503, Šmarje 106, Ponikva 70, Zibika 50, Kalobje 35, Slivnica 24'50, Sv. Štefan 20'10, Sv. Vid 20, Žusem 50)		
			1. 10. Dek. urad Zavrče	601'—	
			(Zavrče 174, Sv. Barbara 50, Sv. Andraž 170, Sv. Trojica 87, Sv. Vid 120)		
			" " Dek. urad Ptuj	1016'25	
			(Šmarjeta 150, Ptuj 115, Sv. Peter in Pavel 103, Hajdina 139, Sv. Urban 31, Vurberg 35, Sv. Andraž 30, Sv. Lovrenc 100, Sv. Marko 270, Polenšak 43'25)		
Odnos	8932'05		Odnos	41.480'80	

	1926	Din
	Prenos .	41.480'80
4. 10.	Župn. urad Sv. Peter v Sav. dolini .	4000'—
" "	Dek. urad Sv. Magdalena .	400'—
" "	Sv. Magdalena 143, Sv. Lovrenc 117, Marija v Puščavi 40, Ruše 80, Limbuš 20)	
" "	Dek. urad Jerenina .	975'—
" "	Jerenina 155, g. kanonik 250, Sv. Jakob 250, Št. Ilj 160, Svecina 80, Sv. Jurij 44, Sp. Sv. Kungota 36)	
5. 10.	Dek. urad Prevalje .	871'50
	(Prevalje 200, Guštanj 185 50, Mežica 140, Črna 126, Javorje 20, Kotlje 60, Koprivna 40, Sv. Daniel 50, Strojna 50)	
5. 10.	Dek. urad Celje .	4606'—
	(Celje 1650, Žalec 1700, Griže 236, Gotovlje 350, Teharje 270, Polzela 400)	
" "	Župnik Vaclavik .	5000'—
6. "	Župn. urad Pertoča .	30'—
12. "	Župn. urad Gornji Petrovci .	39'50
" "	" " Sv. Vid nad Val- (dekom .	60'—
" "	Dek. " Marenberg .	100'—
" "	(Muta 35, Remšnik 35, Brezno 20, Pernice 10,)	
" "	Župn. urad Sebaščani .	90'—
" "	Dek. " Škale .	1495'—
" "	(Škale 200, Šmartin 115, Št. Janž 100, Št. Ilj 90, g. Schreiner 100, Šoštanj 600, G. Ponikva 120, Belevode 100, Zavodje 70)	
15. 10.	Dek. urad Kozje .	1077'25
	(Kozje 110, Sv. Peter 54, Podsreda 200, Podčetrtek 10, Sv. Vid 90, Olimje 73'25, Dobje 200, Pilštanj 40, Buče 98, Polje 16, Zagorje 101, Prevorje 85)	
" "	Župn. urad Stari trg .	180'—
" "	" " Šmartin pri Slov. gradu .	75'—
" "	" " Št. Jan .	25'—
" "	" " Razbor pri Slov. gradu .	20'—
19. "	" " Slovenj gradec .	57'—
22. "	Dek. " Videm .	950'75
	(Videm 104, Artiče 11'75, Bizeljsko 100, Brežice 100, Dobova 70, Kapéle 50, Pišcece 70, Koprivnica 50, Rajhenburg 100, Sevnica 150, Sromlje 56, Zabukovje 14, Zdole 75)	
23. 10.	Dek. urad Nova cerkev .	730'65
	(Nova cerkev 130'65, Šmartno 100, Dobrna 120, Frankolovo	

Odnos . 62.263'45

	1926	Din
	Prenos .	62.263'45
	55, Sv. Jošt 25, Vitanje 30, Vojnik 270)	
28. "	Župn. urad Podgorje .	70'—
" "	Dek. " Ljutomer .	1066'75
" "	(Sv. Križ 138'80, Ljutomer 135, g. dekan 25, Apače 40, Veržej 32'90, G. Radgona 296'05, Mala Nedelja 70, Sv. Jurij 174, Kápela 155)	
30. 10.	Župn. urad Planina .	225'—
31. "	Dek. " Velika Nedelja .	641'20
	(Vel. Nedelja 200, Ormož 75'20, Središče 73, Sv. Miklavž 50, Svetinje 100, Sv. Tomaž 62, Sv. Bolfenk 41, Sv. Lenart 40)	
5. 11.	Dek. urad Rogatec .	867'—
	(Rogatec 100, Sv. Križ 420, Sv. Ema 30, Sv. Peter 41, Kostrivnica 100, Sv. Florijan 50, Stoprce 71, Sv. Rok 15, Žetale 40)	
5. "	Dek. urad Maribor d. br. breg (Stolna župnija 307'50, Sv. Marija 197'65, Sv. Peter 75, Sv. Martin 174, Sv. Barbara 50, Sv. Marjeta 80, Gornj. Sv. Kungota 0, Sv. Križ 0, Sv. Duh 50, Selnica 71'25, Kamnica 87)	1092'40
10. 11.	Dek. urad Slov. Bistrica .	1190 10
	(Slov. Bistrica 200, Sv. Martin 50, Zg. Polskava 52'50, Sp. Polskava 35, Crešnjevec 105'60, Majšperg 67, Makole 125, Poljčane 184, Laporje 200, Studenice 81, Tinje 40, Vencés 50)	
11. 11.	Župn. urad Galicija g. Kramaršič .	500'—
" "	Župn. urad Sv. Križ nad Mariborom .	150'—
" "	Župn. urad Marenberg .	50'—
" "	Dek. " Sv. Lenart v Slov. gor. .	828'55
12. "	Dek. urad Konjice .	560'50
	(Konjice 288, Prihova 70, Čadram 36'50, Loče 32, Žiče 32, Kebelj 25, Sv. Jernej 40, Špitalič 22, Stranice 10, Skomarje 5)	
23. 11.	Neimenovani dobrotnik .	300'—
25. "	Opat trapistov v Rajhenburgu .	1000'—
27. "	G. Ksaver Meško .	100'—
29. "	G. Jazbinšek .	200'—
" "	" Franc Korošec nadžupnik .	1000'—
10. 12.	Dek. urad Braslovče .	2313'—
	(Braslovče 600, Vransko 300, Sv. Jurij 238, Gomilsko 300, Sv. Pavel 250, M. Reka 120, Paka 350, Sv. Andraž 155)	

Odnos . 74.417'95

1926		Din
	Prenos	
28. 12.	Dek. urad Sv. Magdalena (Sv. Magdalena 155, Sv. Lovrenc 125, M. Puščava 50, Ruše 150, Limbuš 20)	74.417'95 500'—
31. 12.	Dek. urad Šmarje pri Jelšah (Šmarje 83, Sv. Jurij 444, Ponikva 60'50, Sladka gora 40, Zibika 50, Dramlje 40, Kalobje 25, Slivnica 28'45, Sv. Štefan 30, Sv. Vid 10'75, Žusem 71)	882'70
" "	Dek. urad Murska Sobota (Murska Sobota 74, Gornja Lendava 244'50, Markovci 41'10, Tišina 100)	459'60
" "	Zupn. urad Št. Ilj nad Turjakom	97'—
" "	Zupn. urad Turnišče	250'—
" "	Dek. urad Stari trg	615'—
" "	" " Jerenina (Jerenina 160, g. kanonik 250, Sv. Jakob 250, Št. Ilj 140, Svecina 70, Sv. Jurij 42, Spod. Sv. Kungota 35)	947'—
" "	Dek. urad Laško (Laško 250, Dol 233, Sv. Rupert 80, Sv. Jedert 125, Razbor 20, Trbovlje 100, Sv. Miklavž 50'25, Sv. Marjeta 30, Sv. Lenart 40, Jurkloster 60)	983'25
1927		
4. 1.	Dek. urad Ptuj (Ptuj 120, Sv. Peter in Pavel 210, Hajdina 145, Sv. Urban 73, Vurberg 55, Sv. Andraž 34, Sv. Lovrenc 112, Sv. Marko 290, Sv. Marjeta 200, Polenšak 70)	1309'—
8. 1.	Dek. urad Mežiška dolina (Prevalje 150, Mežica 157'50, Črna 130'50, Koprivna 40, Javorje 25, Guštanj 120, Kotle 40, Sv. Daniel 40, Strojna 40)	743'—
" "	Dek. urad Velika Nedelja (Velika Nedelja 200, Ormož 100, Središče 69, Sv. Miklavž 104, Svetinje 75, Sv. Tomaž 50, Sv. Bolfenk 50, Sv. Lenart 40)	678'—
11. 1.	Dek. urad Kozje (Kozje 120, Sv. Peter 72, Podsreda 150, Podčetrtek 10, Sv. Vid 70, Olimje 34'50, Dobje 200, Pilštanj 41, Buče 77, Polje 16, Zágorje 103, Prevorje 100, Planina 90)	1083'50
" "	Dek. urad Šaleška dolina (Škale 150, Šmartin 100, Št. Janž 100, Št. Ilj 50, Gornj.	1630'—
Odnos		84.596'—

1927		Din
	Prenos	
	Ponikva 100, Šoštanj 880, Be- le vode 150, Zavodje 100)	84.596'—
12. 1.	Zupn. urad Dolič	62'—
18. "	Dek. " Vuzenica (Vuzenica 40, Trbonje 30, Ribnica 50, Sv. Anton 50, Vuhred 15, Sv. Primož 25)	210'—
" "	Zupn. urad Št. Vid nad Valdekom	60'—
" "	Veliki Dolenci	83'20
" "	Martjanci	75'—
" "	Dek. urad Nova cerkev (Vojnik 230, Nova cerkev 102, Dobrna 120, Sv. Jošt 35, Frankolovo 60)	547'—
" "	Dek. urad Videm (Videm 100, Artiče 10'50, Bizeljsko 100, Brežice 100, Dobova 70, Kapèle 35, Koprivnica 50, Pišce 100, Rajhenburg 100, Sevnica 150, Sromlje 50, Zdole 100)	965'50
19. "	Zupn. urad Svetinje (g. Bratušek)	500'—
20. "	Dek. urad Maribor l. dr. br. (Stolna župnija 249'95, Sv. Marija 140, Sv. Martin 113, Sv. Barbara 45, Sv. Marjeta 90, Sv. Križ 300, Sv. Duh 94, Selnica 74'20, Kamnica 74'65)	1180'80
21. "	Zupn. urad Beltinci	300'—
22. "	Dek. " Ljutomer (Ljutomer 120, Sv. Križ 175, Veržej 40'85, Mala Nedelja 60, Kápela 196, Gornj. Radgona 300, Sv. Jurij 180, Apače 40)	1111'85
25. 1.	Dek. urad Gornji grad (Gornji grad 185, Sv. Frančišek 500, Ljubno 325 70, Solčava 60, Rečica 387, Mozirje 229'30, Luče 129'30, Nova Štifta 104'60, Šmartno 69'30, Smihel 59 30, Nazarje 189 80, Bočna 269'30)	2509'—
" "	Dek. urad Slov. Bistrica (Slov. Bistrica 200, Sv. Martin 40, Zg. Polskava 265, Sp. Polskava 50, Črešnjevce 55, Majšperg 61'50, Makole 120, Poljčane 250, Studenice 143, Tinje 44, Venčesl 30)	1583'50
26. "	Dek. urad Zavrče (Zavrče 104'25, g. dekan 95'75, Sv. Barbara 50, Sv. Andraž 100, Sv. Trojica 61'25, Sv. Vid 700)	1111 25
28. "	Dek. urad Rogatec (Rogatec 100, Sv. Križ 175, Sv. Ema 25, Sv. Peter 43, Kostrivnica 20, Sv. Florijan	660'—
Odnos		95.555'10

	1927	Din
	Prenos .	95.555'10
	30, Stoprce 47, Sv. Rok 20, Zetale 100)	
30.	" Dek. urad Dravograd . . .	50'—
3.	2. Dek. urad Dravsko polje . . .	2397'—
7.	" Dek. urad Sv. Lenart v Slov. goric.	2019'25
	(Sv. Lenart 100, g. dekan 1000, Sv. Bolfenk 155, Sv. Benedikt 100, Sv. Jurij 85, Sv. Anton 42, Sv. Ana 140, Marija Snežna 25'50, Sv. Rupert 250, Negova 121'75)	
10.	" Jerenina	150'—
	(Dar Mohorjanov)	
11.	" Neimenovani	100'—
18.	" Župn. urad Iaporje	607'90
	(Gostija Fajs - Majer 112, Gostija Florjančič - Leskovar 144'10, Potisk - Sagadin 217'30, Gostija Sagadin-Kac 134'50)	
19.	" Dek. urad Braslovče	1865'—
	Braslovče 400, Vransko 250, Sv. Jurij 250, Gomilsko 300, Sv. Pavel 200, Reka 100, Pakca 300, Sv. Andraž 65)	
24.	" Župn. urad Vitanje	30'—
"	" Dek. " Celje	2533'—
	(Celje 800, Žalec 680, Griže 163, Teharje 300, Gotovlje 350, Polzela 240)	
25.	" Župn. urad Pečarovci	201'—
26.	" Dek. " Laško	1344'35
	(Laško 280)	
17.	3. Župn. urad Cankova	500'—
"	" " St. Vid nad Valdekom	60'—
21.	" Župn. urad Stari trg	250'—
"	" " Slovenj gradec	200'—
"	" " Sv. Lovrenc v Sl. gor.	140'—
22.	" Župn. urad Gomilsko	550'—
	(Gostija Vasle - Malgaj 300, Leopoldina Vasle 50, Anton Korun mesto venca na grob Urše Komar 200)	
22.	3. Dek. urad Jerenina	917'—
	(Jerenina 118, g. kanonik 250, Sv. Jakob 250, St. Ilj 115, Svečina 100, Sv. Jurij 42, Sp. Sv. Kungota 42)	
24.	" Župn. urad Dolič	70'—
27.	" " Dravograd	13'—
"	" Dek. " Vuzenica	200'—
	(Vuzenica 40, Trbonje 20, Ribnica 50, Sv. Anton 60, Vuhred 10, Sv. Primož 20)	
"	" Dek. urad Ptuj	1242'—
	(Ptuj 140, Sv. Peter in Pavel 100, Hajdina 500, Sv. Urban 42, Vurberg 48, Sv. Andraž	

Odnos . 110.994'60

	1927	Din
	Prenos .	110.994'60
	37, Sv. Marko 250, Sv. Marjeta 100, Polenšak 25)	
"	" Dek. urad Stari trg	276'—
	(Šmartno 125, Sele 50, Št. Jan 36, Šmiklavž 35, Razbor 30)	
29.	" Dek. urad Konjice	285'—
	(Konjice 215, Špitalič 30, Žiče 40)	
2.	4. Dek. urad Zavrče	372'—
	(Zavrče 103, Sv. Barbara 33, Sv. Andraž 100, Sv. Trojica 36, Sv. Vid 100)	
"	" Šmarje pri Jelšah	847'05
	(Šmarje 97, Sv. Jurij 427, Ponikva 65, Sladka gora 30, Zibika 60, Kalobje 40, Slivnica 18'50, Sv. Štefan 34'40, Sv. Vid 20'50, Žusem 55)	
"	" Murska Sobota	216'40
	(Murska Sobota 56'40, Markovci 50, Sv. Jurij 50, Tišina 60)	
3.	" Župni urad Gornja Lendava .	176'50
4.	" Dek. " Skale	1470'—
	(Skale 300, Šmartin 90, Št. Janž 110, St. Ilj 50, Šostanj 620, G. Ponikva 100, Belevode 100, Zavodnje 100)	
"	" Dek. urad Kozje	1058'75
	(Kozje 100, Sv. Peter 62, Podsrada 100, Podčetrtak 20, Sv. Vid 100, Olimje 33'75, Dobje 200, Pilštanj 75, Buče 105, Polje 63, Žagorje 60, Prevorje 40, Planina 100)	
"	" g. kons. svetovalc Korošec .	1000'—
5.	" Gašper Kačeva obitelj Arja vas	2000'—
"	" Dek. urad Sv. Magd lena . .	400'—
	(Sv. Magdalena 120, Sv. Lovrenc 150, Puščava 20, Ruše 90, Limbuš 20)	
"	" Dek. urad Ljutomer	1034'65
	(Ljutomer 180, Sv. Križ 140, Veržej 32'20, Apače 40, G. Radgona 220, Mala Nedelja 67, Kápela 177, Sv. Jurij 178'45)	
5.	4. Župn. urad Pameče	50'—
"	" " Sv. Peter ra Kr. gori	50'—
"	" Dek. urad Nova cerkev . . .	597'55
	(Nova cerkev 118'30, Dobrna 50, Vitanje 30, Šmartno 60, Črešnjice 54, Frankolovo 68, Sv. Jošt 24, Vojnik 193'25)	
8.	" Dek. urad Sv. Lenart v Slov. goric.	1704'35
	(Sv. Lenart 180'85, Sv. Jurij 90, Sv. Ana 100, Sv. Benedikt	

Odnos . 122.532'85

1927		Din	1927		Din
Prenos .		122.532'85	Prenos .		130.121'70
	70, Marija Snežna 45'50, Sv. Anton 43, Sv. Bolfenk 75, Sv. Rupert 100, g. dekan 1000)			va 200, Rečica 279, Mozirje 192, Luče 148'50, Nova Štifta 80'50, Šmartno 69, Šmihel 59, Nazaret 135, Bočna 198)	
12.	" Dek. urad Konjice	296'—	27.	4. Župn. urad Gornji Petrovci	20'—
	(Špitalič 26, Sv. Kunigunda 80, Kebelj 45, Stranice 31, Zreče 80, Sv. Jernej 35)		20.	" " Sv. Bolfenk pri Središču	40'—
"	" Dek. urad Rogatec	838'—	6.	5. Dek. urad Dravsko polje	700'—
	(Rogatec 100, Sv. Križ 382, Sv. Ema 25, Sv. Peter 44, Kostrivnica 100, Sv. Florijan 40, Stoprce 27, Sv. Rok 20, Žetale 100)		12.	" Župn. " Ojstrica	30'—
"	" Dek. urad Marenberg	161'—	17.	" Dek. " Konjice	115'—
	(Marenberg 50, Remšnik 41, Brezno 20, Muta 40, Sv. Ožbalt 10)		25.	" Dek. urad Braslovče	1836'—
"	" Župn. urad Brezno	20'—		(Braslovče 346, Vransko 300, Sv. Jurij 220, Gomilsko 300, Sv. Pavel 200, Reka 100, Pakca 300, Sv. Andraž 70)	
"	" " Sv. Ožbalt	10'—	7.	6. Župn. urad Gomilsko	410'—
"	" Dek. " Velika Nedelja	770'—		(Pogrebci Ivane Rančigaj 300, pogrebci Vinkota Čulk 110)	
	(Velika Nedelja 200, Ormož 100, Središče 150, Sv. Miklavž 140, Svetinje 60, Sv. Tomaž 50, Sv. Lenart 70)		9.	" Dek. urad Konjice	725'—
15.	4. Dek. urad Slov. Bistrica	1277 85		(Konjice 243, Sv. Kunigunda 50, Zreče 168, Čadram 50, Prihova 50, Sv. Jernej 20, Kebelj 30, Žiče 24, Skomarje 5, Loče 35, g. dekan 50)	
	(Slov. Bistrica 200, Sv. Martin 30, Zg. Polskava 115'60, Sp. Polskava 30, Črešnjevce 60, Majšperg 57'25, Makole 100, Poljčane 310, Laporje 200, Studenice 105, Tinje 40, Venčesl 30)		11.	6. Dek. urad Maribor l. dr. br.	958 25
20.	" Dek. urad Mežiška dolina	547 —		(Stolna župnija 266'50, Sv. Marija 194'40, Sv. Peter 79, Sv. Barbara 40, Sv. Marjeta 80, Gorn. Sv. Kungota 23, Sv. Križ 100, Sv. Duh 60, Selnica 44'60, Kamnica 70'75)	
	(Prevalje 120, Mežica 103, Guštanj 100, Št. Daniel 50, Črna 44, Kotlje 40, Strojna 30, Javorje 20, Koprivna 40)		14.	6. Župn. urad Kapla	178'—
"	" Dek. urad Konjice	200'—	18.	" g. župnik Ksaver Meško	100'—
	(Konjice 125, Prihova 30, Žiče 45)		28.	" Dek. urad Sv. Magdalena	440'—
22.	" Dek. urad Videm	1074'—		(Magdalena 115, Sv. Lovrenc 225, Puščava 30, Ruše 50, Limbuš 20)	
	(Videm 100, Artiče 18, Bizeljsko 100, Brežice 150, Dobova 100, Kapčle 20, Koprivnica 40, Pišce 170, Rajhenburg 100, Sevnica 150, Sromlje 50, Zabukovje 26, Zdole 50)		"	" Dek. urad Škale	1000'—
27.	" Dek. urad Gornji grad	2395 —		(Škale 220, Šmartin 126, Št. Janž 80, St. Ilj 60, Šmihel-Šoštanj 585, Gornj. Ponikva 100, Belevode 100, Zavodnje 120)	
	(Gornji grad 195, Sv. Frančišek 555, Ljubno 284, Solčava 200)		"	" Dek. urad Jerenina	970'—
				(Jerenina 140, g. kanonik 250, Sv. Jakob 250, St. Ilj 140, Svecina 100, Sv. Jurij 40, Sp. Sv. Kungota 50)	
Odnos .		130.121'70	Odnos .		137.643'95

Darovi denarnih zavodov kn. šk. dij. semenišču v Mariboru na ček. račun št. 10.844 nakazani zneski:

1927		Din	1927		Din
Dne (ri)			Dne (ri)		
14.	6. (129) Posojilnica Polenšak	100'—		Prenos	800'—
17.	6. (130) Kmečka hranilnica in posojilnica v Poljčanah	500'—	23.	6. (134) Posojilnica v Brežicah	200'—
21.	6. (133) Hranilno in posojilno društvo v Ptuj	200'—	26.	6. (136) Hranilnica in posojilnica pri Sv. Juriju ob juž. žel.	1.000'—
Odnos .		800'—	Odnos .		2000 —

Dne (ri)	1927	Din	Dne (ri)	1927	Din
	Prenos .	2000'—		Prenos .	11.550'—
26. 6. (136)	Hranilnica in posojilnica v Žičah	100'—	9. 7. (144)	Hran. in posoj. v Laškem	500'—
" " "	Posojilnica v Križevcih	100'—	10. 7. (145)	Hran. in posoj. v Šmartnem na Pohorju	100'—
25. 6. "	Hranilnica in posojilnica v Beltincih	100'—	" " "	Hran. in posoj. Globoko pri Brežicah	55'—
26. 6. (137)	Hranilnica in posojilnica na Dobrni	100'—	12. 7. (146)	Okrajna posojilnica v Ljutomeru	500'—
27. 6. "	Hranilnica in posojilnica v Jarenini	100'—	13. 7. (147)	Hran. in posoj. pri Sv. Urbannu pri Ptuj	50'—
" " "	Hranilnica in posojilnica v Vidmu ob S.	200'—	15. 7. (149)	Hran. in posoj. v Črni	200'—
" " "	Hranilnica in posojilnica v Sevnici ob Savi	1.000'—	" " "	Hran. in posoj. v Dravogradu	500'—
" " "	Posojilnica na Frakolovem	300'—	" " "	Posojilnica v Vojniku	200'—
28. 6. "	Hranilnica in posojilnica pri Sv. Martinu pri Vurbergu	50'—	19. 7. (151)	Ljudska hran. in posoj. v Braslovčah	200'—
28. 6. (138)	Posojilnica v Makolah	200'—	" " —	Spodnješt. ljudska pos. v Mariboru	3000'—
" " "	Km. hranil. in posojil. v Grižah pri Celju	500'—	20. 7. (152)	Hran. in posoj. društva kat. mojstrov v Marib.	250'—
30. 6. (139)	Ljudska hran. in posoj. pri Sv. Lovr. na Dr. p.	100'—	21. 7. (153)	Hran. in posoj. v Vurbergu pri Ptuj	150'—
" " "	Km. hranilnica in posojilnica Vitanje	200'—	" " "	Hran. in posoj. na Bočni	50'—
1. 7. "	Hran. in posoj. Sv. Štefan pri Žusmu	50'—	22. 7. —	Jugoslov. hran. in pos. v Mariboru	100'—
" " "	Km. del. hran. in posoj. v Trbovljah	1.000'—	24. 7. (157)	Hran. in pos. v Laporju	300'—
" " (140)	Km. del. hran. in posoj. v Dolu	600'—	25. 7. (159)	Km. hran. in posoj. pri Sv. Bolfenku v Slov. g.	250'—
" " "	Hran. in posoj. v Stoprcah	100'—	28. 7. (162)	Posojilnica v Gor. Radgoni	1.000'—
2. 7. "	Ljudska hran. in posoj. v Ormožu	500'—	31. 7. (164)	Hran. in posoj. pri Sv. Marjeti pri Moškanjcih	100'—
3. 7. "	Km. hranil. in posojil. v Šmarju pri Jelšah	100'—	7. 8. (169)	Hran. in posoj. pri Sv. Janezu na Drav. polju	250'—
" " (141)	Km. hranil. in posojil. pri Sv. Lovrencu na P.	100'—	8. 8. "	Hran. in pos. v Šošanu	400'—
" " "	Km. hranil. in posojil. pri Sv. Bolfen. pri Sred.	100'—	11. 8. (172)	Raiffeisenova posojil. v Št. Ilju pri Vel.	500'—
4. 7. (142)	Km. hranil. in posojil. pri Sv. Juriju ob Tab.	1.000'—	" " "	Km. hran. in posoj. v Konjicah	1.000'—
" " "	Km. hranil. in posojil. v Škalah	250'—	12. 8. (174)	G. Jernej Vurkelc, žup. pri Sv. Vidu v Pl.	2.000'—
" " "	Hranil. in posojil. v Sp. Polskavi	50'—	15. 8. (175)	Hraniln. in posojiln. Sv. Anton v Slov. gor.	50'—
5. 7. "	Hran. in posoj. v Slovenj. gradu	2.500'—	23. 8. (181)	Hran. in pos. Sv. Peter pri Mariboru	1.000'—
9. 7. (144)	Hranil. in posojil. v Koprivnici	150'—	19. 9. (201)	Hranil. in posoj. Sv. Ilj pod Turjakom	250'—
	Odnos .	11.550'—	20. 9. —	Hran. in posoj. Sv. Križ na Slatini	1.000'—
			2. 11. (238)	Km. del. hran. in posoj. na Teharjih	50'—
			18. 11. (252)	Hran. in pos. Sv. Peter na Medv. selu	50'—
					25.605'—

Darovi doposlani naravnost na »Dij. semenišče«

v času od 1. 7. 1926 do 30. 6. 1927. (v dinarjih)

Ivan Razbornik, žpk. (100), K. Guček, kpl. (100), Neimenovan (1500), Fr. Tovornik, arhidij. (200), Žup. ur. Cirkovce (90'04), Ant. Karo, kpl. (1000), gost. Dogovnik-Elsnik (103), Neimenovan (20), Žup. urad Cirkovce (100), Jož. Panič, žpk. (100), Ivan Šketa, žpk. (1000), M. Avšič, spiritual (500), Liza Pintarič, Vojnik (100), gostiji Bračič-Kodrič (100), gost. Lepej-Kitek (110), Fr. Tovornik,

arh. (128), gost. Lorbek (90), gost. Tušek-Kekec (110). Neimenovan (100), gost. Rotovnik-Gams (78), dr. I. Jančič, žpk. (100), Žup. urad Sv. Peter v Sav. dol. (180), Ivan Žibret, Planina pri Sevnici (40), Karol Arlič, žpk. (100), Žup. ur. Cirkovce (55), gost. Težak-Janžekovič (61), Fr. Sattler, kpl. (176), I. Kodrič, kpl. (100), Ljudska posoj. Celje (2000), Jakob Kitak, žpk. (50), J. Pretnar, kpl. (50), Mat. Neudauer, kpl. (82), Ant. Oblak, kpl. (101:50), V. Holcman, kpl. (317), Ž. ur. Cirkovce (112), Fr. Ogrizek, žpk. v p. (100), Helena Omahovec, Vojnik (250), Žup. ur. Št. Janž pri Velenju (130), Jak. Felicijan, Vurberg (72), skupaj: **Din 9.705:54.**

Zbirka živil: 1. 7. 1926 do 30. 6. 1927.

Oskrbništvo Jareninski dvor: 100 kg zelja, 60 kg krompirja, 300 kg repe; posestnik Zupančič iz Jarenine: 100 kg zelja, 38 kg krompirja; Neimenovana iz Jarenine: 1 kg masti, 12 kg krompirja, 17 kg fižola, 1 košaro jabolok; kanonik Čizek in posestnik Šparl iz Jarenine: 82 kg krompirja, 44 kg fižola, 17 kg koruze, 1 1/2 kg masti; posestnik Lendovšek iz Jarenine: 24 kg fižola, 74 kg krompirja; Župni urad Sv. Marjeta niže Ptuja: 882 kg krompirja, 290 kg fižola, 170 kg ajde, 1 zaboj masti, 1 zaboj jajc.

Izkaz darov v denarju, ki so došli na ravnateljstvo od 1. julija 1924 do 30. junija 1925.

Din	Din
Fišer Andrej, župnik Ribnica	Prenos 9.632:—
Šoba Alojz, župnik Zdole	Volavc Matija, Frankolovo 10:—
Bednarik Rudolf, župnik G. Lendava	Jurak Peter, opat Celje 1.000:—
Zakošek Ivan, župnik Sv. Venčesl	Dr. Somrek Jožef, profesor Maribor 1.000:—
Župni urad Žusem 5:—	Sunčič Alojz, kaplan Mala Nedelja 100:—
Jurančič Jožef, Sv. Andraž v Slov. g.	Neimenovani duhovnik lav. škofije,
Jazbinšek Franc, župnik Sv. Trojica	bivši semeniščan 25.000:—
v Haložah 100:—	Umek Mihael, škofijski tajnik 50:—
Avšič Martin, kaplan Sv. Jakob v	Rojs Jakob, Brengova 143:25
Slov. gor. 100:—	Polak Franc, župnik Št. Janž 170:—
Vaclavik Robert, župnik Gotovlje	Kitek Hendrik, Brezje pri Iločah 303:—
Mežiški farani 2.000:—	Župni urad Spodnja Polskava 200:—
Guzej Jurij, kaplan Šmartno pri	Zbirka na gostiji Šiško-Merčnik 82:50
Velenju 200:—	Mikolič Jurij, kaplan Škale 20:—
Hiersche Franc, župnik v pokoju	Čizek Alojz, župnik Slov. gradec 100:—
Polzela 100:—	Zbirka na gostiji Turk. Lancova vas 240:—
Guzej Jurij, kaplan Šmartno pri	Oblak Anton, zbirka na gostiji Mo-
Velenju 100:—	zirje 270:—
Korošec Franc, nadžupnik Sv. Križ	Župni urad Solčava 63:70
pri Slatini 1.000:—	Šmid Mihael, župnik Solčava 50:—
Župni urad Sv. Miklavž pri Slov.	Zernko Gašpar, župnik Hajdina 100:—
gradu 62:—	Safošnik Jakob, kaplan Dol 50:—
Jazbinšek Franc, župnik Sv. Trojica	Mohorič Rado, Sv. Anton v Slov. g. 90:—
v Haložah 100:—	Kodrič Ivan, kaplan Marija Snežna 115:—
Miklavčič John 1.900:—	vino Svetinje 6.000:—
Raktelj Rudolf, župnik Bizeljsko	Vukšinič I., Velika Nedelja 100:—
Holcman Vinko, kaplan Laško 100:—	Horvat Friderik, župnik Vel. Ned. 1.000:—
Jurkovič Martin, prošt Ptuj 250:—	Korošec Franc, nadžupnik Sv. Križ
Guček Karol, kaplan Središče 1.000:—	pri Sl. 1.000:—
Sunčič Alojz, kaplan Mala Nedelja	Zlodnjak Martin, Juršinci 155:—
Meško Franc Ks., župnik Sele 900:—	Vogrín Janez, župnik Sv. Barbara
Hiersche Franc, žup. v pok. Polzela	v Haložah 1.000:—
10:—	
Odnos 9.632:—	Din 48.044:45

Kratka navodila

za ohranitev arhivov in glavna načela spomeniškega varstva.

A. Ohranitev arhivov.

Vsak arhiv je organizem zase, ki se je razvijal in rasel svojim določenim potrebam primerno ter je s svojimi dokumenti reagiral na življenje svoje okolice, kakor ona zopet nanj. Zato je za ureditev zgodovinskih spisov težko postavljati obče veljavne norme in nepremakljiva pravila in bo pravilna ureditev danega arhiva izrastla vselej iz njega samega, ter si mora biti urejevalec predvsem na jasnem glede glavne vsebine arhivalnega gradiva, ki ga hoče urediti.

V splošnem veljajo za postopanje v vsakem slučaju brez ozira na posebni slučaj dotičnega arhivskega kompleksa sledeča načela:

Konvoluti in povezi spisov, ki leže mogoče razmetani po raznih kotih arhivnega prostora, naj se nikdar prenačljeno ne razdirajo. Večinoma namreč ti povezi in fascikli niso nastali kar slučajno ali samo zato, da bi bile »stvari bolj pri kraju«. Pregledati je treba najprej, če ni med povezanimi spisi kake notranje vsebinske zveze. Pogosto bomo namreč našli ravno v takih neslučajnih povesmih tudi pojasnila, kako so ti akti nastajali. Ako bi jih pa v pregoreči vnemi, sestaviti nekaj drugega, novega in modernega, iztrgali iz njihovega zgodovinskega miljeja, ki ga navadno predstavlja in varuje tak sveženj, smo si s tem morebiti tudi že izpodkopali tla za razumevanje vseh mogočih njihovih historičnih zvez in morda v vsebini ali drugače danih nadaljnjih kašipotnih migljajev. Kajti, ako smo razdejali to, kar so zasnovali nekdanji registratorji, utemeljitelji ali celo lastniki arhivov sami tekom stoletij v dobrem poznanju življenja svojega časa, je pogosto le s trudapolnim študijem mogoče restavrirati vzročne in zgodovinske zveze med dotičnim gradivom.

Ako pa je nastala v arhivu prava in ne le navidezna zmeda, bo mogoče pri večini naših manjših graščinskih, občinskih, trških in župnijskih arhivov s pridom uporabiti spodaj sledeči shema, kateremu se mora po vsebini arhivalij eventualno dodati še ena ali tudi več drugih točk ali oddelkov.

Kajti preden se podam na urejevanje takega arhiva, se moram najprej do podrobnosti seznaniti z eventualno že tiskano literaturo o insti-

tuciji odnosno njenem uplivu na življenje bližnjega okrožja. Tako pripravljen, ko mi ne bo vsaka reč nova in neznana, bom drugače kakor sicer gledal na gradivo in ga bom mogel potem tudi kritično presojati in opredeljevati v posamezne organske oddelke. Pred podrobnim sortiranjem je namreč nujno in priporočljivo, da sem si v glavnem vsaj površno na jasnem, kake vrste gradivo mi arhivalije nudijo. Kajti umevno je, da je treba dati drug shema ureditvi arhiva, ki so mu v pretežni večini podlaga akti patrimonijalno-sodnega značaja, drug zopet arhivu s pretežno gospodarskim ali upravno administrativnim gradivom, drugačno sliko bo nudil prav urejeni občinski in zopet drugo župni, cehovski ali arhiv kake stare verske bratovščine. Treba pa se je ogibati, da bi se stvorila obsežnejša serija fascikljev »Miscellanea«. Pri skrbni proučitvi vsakega akta brez dvoma ne bo težko najti grupe, v katero bi se snovno dotični akt subsumiral; skupina »Miscellanea« pa otežuje iskanje, zlasti dokler ni izvršen tudi podrobni repertorij o spisih.

Ker starejše listine po večini niso datirane s tekočim dnem meseca, marveč z dnem tedna v zvezi s praznovanjem godu kakega svetnika ali po kaki nedelji, je treba dan in mesec točno ugotoviti. To redukcijo datuma je najlažje razrešiti s pomočjo priročne knjižice: **Grotefend, Taschenbuch der Zeitrechnung.**

Pri razvrščanju naj se spisi dobro osnažijo prahu, treba pa je paziti, da se papir ne poškoduje in da kaj ne odpade. Papir naj se ne peginja v osmerko, ampak naj se polaga v svežnje v polah, ki se oviti zlože med trde kartone. Zavreči se ne sme nič, četudi je papir mogoče že od miši načet, pisava obledela ali se zdi komaj ali sploh nečitljiva. Česar eden ne zmore, bo znal mogoče z drugimi pripomočki razrešiti kdo drugi. Shramba pa naj bo zračna, suha (vendar naj solnce ne sije naravnost na arhivalije), ognja varna in brez živali.

Obrazec razvrstitve arhivalij.

1. Urbarji, urbarski registri.
2. Listine: a) zemljiško posest (cela gospodarstva ali večje komplekse) zadevajoče,
b) osebne.
3. Uradna poročila, rešitve, računske priloge, deputatne tabele, preliminariji, bilance, organizacije, instrukcije, obračuni, gospodarstvo, služinčad.
4. Računske knjige, glavne knjige.
5. Zakupne in najemninske pogodbe, nakup in prodaja zemljišč (posamezne kmetije ali poslopja), zajmi (fevdi), izvlečki iz deželne deske, opisi in popisi posestva, cenitve, meje,

mape, načrti, risbe, stavbe, inventarji.

6. Procesi gospodarstva (gospodarstvo zoper gospostvo; spori gospostva s podložniki).

7. Dajatve in davčne zadeve, davčne regulacije, fasijske, zaostanki, zemljiška odveza, robota.

Ali: A. Davčne zadeve: a) davčne regulacije; izdelava katastra,
b) davki, redni, izredni (prisilno posojilo, vojne kontribucije itd.).

B. Urbarijalne dajatve: a) stvarnega značaja
b) osebnega značaja.

C. Zemljiška odveza.

8. Uradniške zadeve: a) Korespondenca (poročila) uradnikov,
b) predaja in prevzem službe in urada,
c) spori in procesi z uradništvom,
d) listine uradnikov, zapuščine itd.

9. Patronat urejen po cerkvah.

10. Cerkveni in drugi računi; bolnišnice, hišalnice, šole.

11. Občinske zadeve: a) občinski računi,
b) razne zadeve.

12. Patrimonialne zadeve: a) Civilno sodstvo (event. zadevni protokoli),
b) kriminalno sodstvo (ev. protokoli),
c) pritožbe podložnikov,
d) listine in potrdilna pisma (ev. zadevni protokoli),
e) krošnjarstvo,
f) gozdne pravice,
g) lov in ribolov,
h) ubožni zaklad, podpore,
i) konskripcija podložnikov.

13. Akti iz dobe francoske okupacije (na teritoriju Napoleonovih Ilirskih dežel).

14. Stiki z oblastvi:

a) cirkularji,
b) instrukcije,
c) ceste in mitnine,
d) vojaške zadeve,
e) zdravstvo, veterinarstvo,
f) narodno gospodarstvo, trgovina, colnina, mitnina, cene,
g) šolstvo,
h) policija, javna varnost.

15. Genealoški spisi, rodoslovne tabele; grboslovje.

16. Rokopisi (razvrščeni po vsebini).

Upravitelje cerkvenih arhivov v **Ljubljanski škofiji** opozarjamo posebej na dobro pretehtana, iz prakse izrastla določila in navodila druge ljubljanske škofijske sinode leta 1908., ki so tiskana v uradnem poročilu, objavljenem pod naslovom *Synodus dioecesis labacensis II.*, Ljubljana 1908, str. 148 sl. poglavje *De archivio* in str. 241 O popisu arhiva, — v **lavantinski škofiji** pa na sinodalne določbe v poglavju »*De archivis parochialibus et decanalibus deque archivio dioecetano*«. (Lav. sinod. knjiga 1903, str. 857 nsl.)

Za vse slučaje najdb ahrivalij brez gospodarja se priporoča, da se vse take najdbe oddajajo samo odgovornim javnim zavodom, ki dajejo garancijo, da bodo arhivalije varno in vestno hranili ter skrbeli za njihovo znanstveno izrabo. Za Mariborsko oblast prihaja v poštev edino Zgodovinsko društvo v Mariboru, za Ljubljansko oblast pa Deželni arhiv v Ljubljani, Narodni muzej. V nobenem slučaju naj se najdene arhivalije ne oddajajo privatnim osebam, če se tudi bavijo z zgodovinskim raziskavanjem, ampak naj se tudi v slučajih, ko se pojavi od koderkoli želja po privatni izrabi, oddajo najprej odgovorni arhivski centrali, kjer so za študij vsakemu na razpolago ter si tak privatni znanstveni interesent lahko tudi izprosi pravico prve vporabe.

Tudi v slučajih, kjer ohranjene arhivalije ne vzbujajo več tistega živega interesa, ki bi garantiral potrebno skrb zanje ali kjer ni za to primernih shramb, se priporoča, da se arhivi oddajajo v hranitev s pridržkom lastninske pravice imenovanima centralama. Pri cerkvenih arhivalijah se razume, da je v takih slučajih potrebno dovoljenje pristojnega škofijskega ordinariata.

Deželni arhiv v Ljubljani in Zgodovinsko društvo v Mariboru sta obenem tisti mesti, kamor se lahko vsak, ki potrebuje kakega pojasnila ali navodila v kaki arhivski zadevi, obrne po informacije.

Dr. Jos. M a l.

B. Osnovna načela varstva spomenikov.

Dolžnost ohranjanja spominov preteklih časov, življenja naših prednikov itd., ustanov, ki dajejo okvir življenju celih dob ter vsega, kar nam more v kakršnemkoli oziru služiti za globlje zgodovinsko, psihološko in kulturno razvojno pojmovanje človeka, spada nedvomno med osnovne, že po prirojenem instinktu dane težnje, tako da nas vsaka izguba starinskega spominskega objekta zadene podobno izgubi dragega nam človeka.

V današnji dobi kompliciranega kulturnega življenja je javna skrb, ki jo vrši država, objela tudi varstvo spomenikov preteklosti in so se po praksi, pridobljeni s sistematičnim delom nekolikih generacij, izkristalizirala neka osnovna načela, katera naj bi imel kot vodilo pred očmi vsak, ki ima opravka s spomeniki.

Ugotavljamo pred vsem, da spada pod pojem spomenik **vse, kar je ostalo kot spomin na minulo življenje po preteku nekako spomina enega normalnega življenja oziroma dveh generacij, torej kar se je ohranilo preko 60 let od svojega postanka.** Glede postopanja s takimi predmeti veljajo več ali manj sledeča splošna načela:

1. — **Ohranjujte vse**, dokler nimate od poklicanega strokovnjaka, najbolje konservatorja, izjave o spomeniški vrednosti dotičnega predmeta. Vsak, na videz še tako brezpomemben ali slabo ohranjen predmet ima namreč lahko važno znanstveno vrednost.

2. — Zavržene stvari, ki nimajo za lastnika nobene praktične vrednosti več in so mu samo v nápotje, naj se po ugotovitvi, da predstavljajo spomeniške vrednote, oddajajo najbližjemu muzeju, ki jih bo hranil, skrbel za to, da jih obvaruje razpada in da se znanstveno obdelajo. Na željo lastnika sprejemajo muzeji take predmete tudi samo v varstvo s pridržkom lastninske pravice. Zadnje zatočišče za cerkvene starine sta škofijska muzeja za ljubljansko in mariborsko škofijo v Ljubljani in Mariboru.

3. — Prodajanje spomenikov in posebno dobičkaželjno ali spekulativno trgovanje ž njimi se upira čutu pietete, gotovo pa je, da bodo poklicani muzeji v slučaju prodaje iz gmotne potrebe take predmete tudi radi primerno plačali, ako je njih pridobitev v interesu znanosti. Prodajanje cerkvenih starin naj se radi njih posvečenosti smatra sploh za nedopustno; po kanoničnih predpisih je izjemoma dopuščeno samo z izrecnim soglasjem pristojnega ordinariata.

4. — Starinskih predmetov, ki so še v praktični rabi, nikdar ne spreminjamo, ampak jih ohranjujemo, kakršne smo podedovali. Osnovni princip za postopanje ž njimi je: **konservirati (zavarovati pred razpadom), ne restavrirati.**

5. — Ne razdirajte starih ansamblov (enotnih notranjih oprem), harmonično uravnovešenih skupin starih predmetov (stavb itd.) ter takozvanega miljeja (mestnih trgov, lepih skupnih slik, ki jih tvorijo arhitekture in pokrajine itd.).

6. — Pri delu, ki se tiče posredno ali neposredno usode starin, postopaj samo po navodilih tozadevnih strokovnjakov in se zavedaj, da vsaka taka zadeva ne zahteva manjše skrbnosti in manj temeljitega študija, kakor vsaka nova naloga.

7. — Ne uporabljaj v zvezi s starimi spomeniki nikdar modernega gradiva, ki se absolutno ne sklada z značajem starine kot n. pr. eternit in cement. Ne uporabljaj nikdar predmetov iz takozvanega ne-estetskega, nadomestnega gradiva, kakor je n. pr. tiskana reprodukcija za slike, gips za kipe in pod. Zadnji dve materialiji naj bi bili za cerkveni milje sploh nedopustni.

8. — V slučajih, kjer se izkaže, da po principu zahtevana **konservacija** ne zadostuje, je pri predmetih, kakor so stavbe, predmeti cerkvene ali hišne oprave, dopustna **restavracija**, katere namen je, da dá zadevnemu predmetu tudi v dostojni obliki obnovljeno zunanje lice. Vendar se mora ta obnova gibati vedno v takih mejah, da se ne uničijo ali zabrišejo takozvane dokumentarične vrednote predmetov (pazi posebno na stare napise in ne obnavljaj jih!). Novo, ki se mora pogosto dodati staremu mesto manjkajočega ali pa kot dopolnilo vsled drugačne praktične potrebe, mora biti v prvem slučaju posnetek uničenega, v drugem pa prikomponirano staremu tako, da ne moti starega in se ž njim druží v harmonično celoto.

Naj sledi še par praktičnih migljajev za najnavadnejše slučaje, ki so pri upravi spomenikov takorekoč na dnevnem redu:

1. — **Vlaga**: Predpogoj za uspešno borbo ž njo je skrbno vzdrževanje streh, s čemer obvarujemo strop in oboke pred vlago in zmrzlino od zgoraj. Proti vlagi, ki se nabira v prostorih ob večjem številu obiskovalcev, se borimo z rednim zračenjem, ki ga uredimo smotreno sporazumno z gradbenimi strokovnjaki. **Slikanje sten z oljnatimi barvami nabiranje notranje vlage samo pospešuje in se poleg estetskih tudi iz tega ozira absolutno odsvetuje.**

Ako prihaja vlaga od spodaj po zidovih, moramo pred vsem ugotoviti njen vzrok in se boriti proti njemu, ker so sicer vse drugovrstne mere, kot je n. pr. mazanje sten z asfaltom in drugimi izolirnimi sredstvi, popolnoma odveč. Ako učinkuje tekoča voda, jo je treba odpeljati od zidov. V vsakem slučaju vlage od spodaj je treba zidove v zemlji odkopati, odstraniti omet z mokrih delov sten ter z zakritjem temeljev in ometanjem sten počakati, dokler se niso osušili, — eventuelno tudi par let. Vsak slučaj je seve obravnavati individualno in sporazumno s poklicanim tehničnim strokovnjakom.

2. — **Tlak**: Ako obnavljate v slučaju potrebe tlak v starih stavbah, posebno v cerkvah, ne porablajte pisanih, ampak mirno učinkujoče temno svetle plošče in vzorce. Kot material se iz estetskih ozirov pri skromnih notranjščinah priporoča dobro žgana opeka, ki daje prostoru neko posebno toploto in intimnost, sicer pa naj se daje pred vsemi drugimi

materialijami prednost kamenitim ploščam. Določitev vzorcev in razdelitev plošč po prostoru naj se prepusti arhitektu.

5. — Kameniti kipi: Nedopustno je vsako oklesavanje ali strganje površine, ker se s tem uničuje zadnja najfinejša umetniška izdelava, posebno pa tudi odstranjuje skorja, s katero so stoletja prevlekla površino in ki najbolj služi čuvanju dane umetnine.

Ako so kipi neokusno oljnato pobarvani ali prevlečeni z apnom, je dopustna odstranitev prevlake, vendar se mora tako izvršiti, da se površina kamna ne poškoduje. Kemični načini odstranitve imajo prednost pred mehaničnimi.

6. — Freske: Odkrivanje, čiščenje in restavriranje starih fresk se sme poveriti samo strokovnjaku restavratorju. Nedopustno je vsako preslikavanje ohranjenih delov, posebej še preslikavanje z oljnato barvo ali tudi samo napajanje z oljnatimi sredstvi, da bi se barve bolj videle, ker oljnata barva freske popolnoma uniči.

7. — Oljnate slike na platnu: Ne obešajo naj se tako, da se tiščijo stene, ampak tako, da je omogočen dostop zraka od zadaj. Ne obešajo naj se preblizu oken ali peči ter naj ne bodo izpostavljene direktnemu solncu.

Čistijo naj se s finimi mehкими čopiči. Ne umivajte jih z vodo, ker je to lahko vzrok, da začne površina pokati in se luščiti ter firnež, s katerim so barve prevlečene, otemni in oslepi. Otemnelih slik ne prevlačujte na novo s firnežem, dokler strokovnjak restavrator ni odstranil starega. Mazanje z maščobo ali natiranje s čebulo škoduje.

Eno najvažnejših poglavij prakse varstva spomenikov je restavracija poškodovanih, otemnelih ali sicer ostarelih slik. Ta obstoja v glavnem v merah ojačitve odpornosti snovi, na katero je slika naslikana, v odstranitvi oslepelega ali razkrojenega firneža, v obzirni dopolnitvi manjkajočih delov ter v novem prevlečenju s površino slike čuvajočim firnežem.

Takozvano »osveževanje« barv s preslikavanjem je absolutno nedopustno.

Dela te vrste so skrajno komplicirana in kočljiva ter se morejo zaupati le zelo redkim, izrecno za ta posel kvalificiranim akademskim slikarjem-restavratorjem.

8. — Leseni oltarji in kipi: Ako jih hočete res varovati, ne postavljajte na nje svežih cvetlic, s katerimi prinašate vlago in mrčes, pa tudi ne obešajte po njih suhih cvetlic, ki se navadno obesijo za en dan, potem se pa gori pozabijo in zanemarijo ter pospešujejo nabiranje nesnage. Leseni oltar naj dalje ne stoji naslonjen na zid, ampak prosto, da

ga zrak svobodno oveva; pazite na njegov podstavek, da ne bo vlažen ali da ne bo dovajal vlage od spodaj, ker je vlaga največji sovražnik lesene cerkvene opreme.

Pri zanemarjenih, a umetniško ali starinsko oblikovno zanimivih oltarjih naj se postopa na sledeči način: Oblike naj se ohranjujejo, dokler je predmet sploh sposoben za rabo, neizpremenjene. Stara polihromacija (barvanje in zlatenje) naj se ohranjujejo do skrajne možnosti, tudi če je na eksponiranih mestih nekoliko otrta in mogoče proseva skozi zlatenje ali barvo podlaga. Koloristični efekt stare, solidno izvršene celote je redoma umetniško in estetski jačji, kakor tudi dobra po stari ponarejena polihromacija. Kjer je polihromacija res toliko propadla, da se mora obnoviti, naj se pri predmetih iz prejšnjih stoletij načeloma obnavlja barva po prvotnem vzorcu. Kjer se prvotna barva ne da več določiti, naj se restavracija izvrši po analogiji za dobo postanka oltarja najbolj običajnega sistema polihromacije. Tako se za izdelke 17. stol. skoro pavšalno lahko priporoča harmonija med temno rujavim ali črnim ozadjem, zlatenjem najvažnejših delov in pa na srebrno podlago laziranimi barvami. Princip pa naj bo vselej, kadar ni več mogoče obnoviti prvotnega načina, da se da ozadju enoten miren ton, kiparski in rezbarski okras pa je treba z zlatenjem ali barvanjem zvezati v dominantni element, ki se med seboj zopet veže v posebno harmonijo. Pri barvanju lesenih predmetov ne posnemajte strukture resničnih lesov. Posnemanje marmorja je le v izjemnih slučajih estetsko dopustno.

Črvivi kipi, rezbarije itd. niso izgubljeni; vsak podobar razpolaga z načini, kako zamori črva v lesu in preluknjanemu lesu da zopet potrebno trdoto.

9. — Povečanje starih cerkva: Pred vsem se posvetujte s konservatorjem in ugotovite, ali in katere historično važne ali estetsko učinkovite dele ima za prezidavo namenjena stavba. Njih ohranitev vključite v stavbni program in naročite arhitektu, da jih zveže z novim v harmonično celoto, kar je pri nekoliko dobri volji vedno mogoče. Pravi verski čut namreč ne dopušča, da se tradicija, ki je ravno v starih kulturnih stavbah posebno jako poosebljena, brezobzirno trga in zabrisujejo sledovi na stoletno ali celo tisočletno versko prakso dane cerkvene občine. Razen tega je nedvomno, da so ravno cerkveni spomeniki, pa naj so še tako skromni, najvažnejši kulturni spomeniki krščanske vere evropskih narodov. V njih oblikah odsevajo davno pozabljena mednarodna kulturna razmerja, v njih prostorninski razdelitvi se zrcalijo razvojne faze verskega kulta, njih zidovi nosijo sledove in spomine na najvažnejše zgodovinske dogodke, ki so se odigrali v dotičnem kraju, in že na mesto, kjer se cerkvene stavbe nahajajo, se vežejo pogosto prastari spomini, ki često segajo prav v pagansko dobo nazaj.

Pri povečavah naj bo vodilno načelo, da se dodano sklada z ohranjenim starim, ne da bi v oblikah kopirali stare sloge. Pri novih stavbah pa bodi vodilno načelo, da naj odgovarjajo v prvi vrsti verskim potrebam sedanjosti, vprašanje sloga je pri tem postranskega pomena: čuvati pa je treba dostojnost oblik, pristnost materiala in njegovih oblikovanj ter religiozno zbranost pospešujočo uglasitev (Stimmung) notranjščine.

10. — Slikanje cerkva: V vsakem slučaju je treba pred vsem ugotoviti princip, ki je primeren dani notranjščini. So prostori, ki figuralnega slikanja naravnost ne preneso, so drugi, ki ga naravnost zahtevajo. Tej principiелni ugotovitvi bi se morali vselej brezpogojno pokoriti. Kje in koliko se sme porabljati takozvano ornamentalno slikanje, je istotako osnovne važnosti. Kar se tehnike tiče, se a priori lahko reče, da sta najprimernejši tehniki tempera in fresko, ki se arhitekturi in zidu najboljše prilagata, dočim je oljnata tehnika dopustna samo izjemoma za kake posameznosti, kjer pa mora biti utemeljena po neizpodbitnih estetskih ozirih. Celotno oljnato slikanje notranjščin je iz praktičnih in estetskih ozirov absolutno odsvetovati.

Pri današnjem mizernem stanju naše cerkvene slikarske obrti je skoro nujno, da se obrnemo na kakega arhitekta, ki ima čut in potrebno prakso v ureditvi notranjščin, da on določi način slikanja in napravi zanj program.

Čut sedaj nastopajoče dobe se sploh nekam upira slikanju prostornin v tradicionalnem, po baroku in romantiki podedovanem smislu ter mu bolj ustreza premišljeno arhitektonsko toniranje stenskih in svodnih ploskev, ki služi jasni razčlenitvi arhitekture in kot miren okvir ali ozadje pomaga posebno tudi neposrednejši učinkovitosti liturgične opreme prostora.

11. — Razvaline: Razvaline igrajo veliko vlogo v fantaziji naroda in se nanje veže pogosto romantična ustna tradicija. V pokrajinskih slikah nekaterih delov Slovenije igrajo tako važno ulogo, da je moralna dolžnost soseske, da jih ohranjuje. V tujsko prometnem oziru so pravilno oskrbovane razvaline naravnost važen del javnega premoženja kake občine.

Pomnimo, da estetska in slikovita vrednota razvalin obstoja prav v tem, da so razvaline, da imajo nazobčane obrise in da jih je narava s tem, da jih je začela preraščati z rastlinjem, vklenila takorekoč vase in so postale že eno ž njo. Kar napravimo za ohranitev razvalin, sme torej obsegati samo preprečitev njihovega nenadnega in prezgodnjega razpada. Absolutno neumestno je pri takih preventivnih delih izravnavati

vrhove ohranjenih sten v vodoravnih črtah. Pravilno je sledeče: Zgornja plast kamenov ali opeke se dvigne, dobro očisti rastlin in blata in se nato položi nazaj v hidravlično apno. Stiki se dobro zalijejo in zamažejo z apneno malto, z malim primeskom cementa. Ako so spodnji deli zidov izpodjedeni, naj se previdno podzidajo. Bršljan in drugo rastlinje, ki pre-rašča zidove, naj se ne odstranjuje, ker služi bolj konservaciji zidin kakor pa jih uničuje.

12. — I z k o p a v a n j a: Izkopavanja starih grobov in drugih starin v zemlji se smejo načeloma vršiti samo pod vodstvom strokovnjakov. Pomniti je namreč treba, da pri takih raziskovanjih znanstveno ne gre samo za pridobitev izkopanih predmetov, ki so pogosto prav malo vredni, ampak, da so redno bolj važne okoliščine, pod katerimi so predmeti najdeni ter se z nekontroliranim samo »roparskim« izkopavanjem znanost nenadomestno oškoduje.

Vsak kdor želi, da se kak kraj, kjer se domnevajo starine v zemlji, preišče in prekoplje ali kdor slučajno zadene na najdbe v zemlji, naj takoj obvesti najbližji muzej, ki bo poskrbel za nadzorstvo pri izkopavanju.

Končno opozarjamo na to, da obstoja za Mariborsko in Ljubljansko oblast Spomeniški urad v Ljubljani v Narodnem muzeju, ki daje v vseh spomeniško varstvo zadevajočih zadevah potrebna pojasnila in navodila brezplačno. Muzeji, ki prihajajo v Sloveniji v poštev za oddajo najdb in zavrženih spomenikov in starin, so: Narodni muzej v Ljubljani, Mestni muzej v Mariboru, Mestni muzej v Ptuju, Mestni muzej v Celju ter za cerkvene starine Škofijski muzej v Ljubljani in Škofijski muzej v Mariboru.

Opozarjamo končno na knjigo, ki našim razmeram primerno kratko in popularno obdelava vsa vprašanja varstva spomenikov: Max Dvořák, *Katheismus der Denkmalfpflege*, 2. izdaja. Dunaj, založba Julius Bard, 1918; duhovnike pa še posebej na kanonične predpise sploh in za ljubljansko škofijo na nekatere praktične migljaje, formulirane v poročilu Synodus dioecesis labacensis II., Ljubljana 1908, v 2. izdaji 1910, str. 1 sl., za lavantinsko škofijo za na sinodalne določbe v vsestransko temeljiti konstituciji »De monumentorum ecclesiasticorum cura cultuque« (Lav. sinod. knjiga 1911, str. 616 nsl.). — Duhovnikom se priporoča tudi v mnogoterem oziru zanje spodbudna in poučna knjižica: P. Albert Kuhn, »Die Kirche, ihr Bau, ihre Ausstattung, ihre Renovation« (Benzinger & Co, Einsiedeln itd.).

Spomeniški konservator Fr. Stelè.

Pbr. 4243/6—28.

Kratka navodila za ohranitev
arhivov in glavna načela
spomeniškega varstva.

Vsem sreskim poglavarjem, ravnateljem srednjih šol, učiteljišč ter
meščanskih šol v mariborski oblasti.

Odobrujem Kratka navodila za ohranitev arhivov, ki jih je sestavil
muzejski ravnatelj dr. Jos. Mal ter Glavna načela spomeniškega var-
stva, ki jih je sestavil spomeniški konservator za ljubljansko in mari-
borsko oblast dr. Fr. Stelè, ter naročam, da se po njih ravnete.

MARIBOR, 17. julija 1928.

Veliki župan:

Dr. Fran Schaubach, l. r.

...vrednosti ... v ... Pravi ...

...vrednosti ... v ... Pravi ...

...vrednosti ... v ... Pravi ...

...vrednosti ... v ... Pravi ...

...vrednosti ... v ... Pravi ...